

Vastaus kuntalaisaloitteeseen / Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

Kiitos kuntalaisaloitteesta ja kiinnostuksesta varhaiskasvatuksen ja koulutuksen katsomuskasvatukseen liittyen. Alla vastaamme aloitteessa esiin nostettuihin kysymyksiin.

Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa noudatetaan Opetushallituksen ohjeita (OPH-1994-2025 ja OPH-3903-2022) katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista.

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/ohje-yhteisista-juhlista-uskonnollisista-tilaisuuksista-ja>

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/ohje-perusopetuksen-uskonnon-ja-elamankatsomustiedon-opetuksen-seka>

Opetuksen järjestäjät voivat päättää, järjestetäänkö varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen yhteydessä uskonnollisia tilaisuuksia ja toimituksia, kuten jumalanpalveluksia, uskonnollisia päivänavauksia tai muuta sisällöltään uskonnollista toimintaa. Uskonnolliset tilaisuudet ja toimitukset tulee järjestää erillään muusta toiminnasta.

Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen toiminnan tulee lähtökohtaisesti olla sellaista, johon kaikki lapset ja oppilaat voivat osallistua.

Uskonnolliset tilaisuudet ja toimitukset sisältävät uskonnon harjoittamista. Perustuslain 11 §:n 2 momentin mukaan uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Viimeksi mainitun perusteella lasta tai oppilasta ei voida velvoittaa osallistumaan jumalanpalvelukseen, uskonnolliseen päivänavaukseen tai muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen tai toimitukseen. Vapaus olla osallistumatta uskonnolliseen tilaisuuteen ja toimitukseen on riippumaton uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyydestä. Toisaalta perustuslain 11 §:n 2 momentin tarkoituksena ei ole estää muiden positiivista uskonnon harjoittamisen vapautta.

Opetushallituksen mielestä lähtökohtana tulee aina olla, että vaihtoehtoista toimintaa on tarjolla. Vaihtoehtoisen toiminnan tulee olla, uskonnollista sisältöä lukuun ottamatta, luonteeltaan ja tavoitteiltaan mahdollisimman samankaltaista kuin siinä tilaisuudessa, jonka tilalla muuta toimintaa järjestetään.

Esi- ja perusopetuksessa tulee huolehtia myös siitä, ettei uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistumisesta tai osallistumatta jättämisestä aiheudu oppilaalle leimautumista tai muita haitallisia seuraamuksia. Olennaista on, että oppilaan huoltajalle jää todellinen ja aito vapaus

valita, osallistuuko oppilas uskonnollista ainesta sisältäviin tilaisuuksiin (perustuslakivaliokunta 2/2014 vp).

Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa osallistutaan uskonnollisiin tilaisuuksiin lähinnä joulun ja pääsiäisen aikaan. Uskonnollisia tilaisuuksia ja toimituksia ei järjestetä, mikäli resurssit eivät riitä vaihtoehtoisen tilaisuuden järjestämiseen lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti.

Porvoon kaupunki noudattaa lainsäädäntöä ja Opetushallituksen ohjeita. Tavoitteena on varmistaa, että kaikki lapset ja oppilaat voivat osallistua toimintaan yhdenvertaisesti ja ilman leimautumisen riskiä.